

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1998-1999

8 december 1998

DISCUSSIONOTA

voor een verdere staatshervorming

HOORZITTING

in verband met hoofdstuk II.4 – De plaats van Brussel

VERSLAG

**namens de Commissie voor Staatshervorming, Algemene Zaken en Verzoekschriften
uitgebracht door de heren Michiel Vandebussche en Etienne Van Vaerenbergh**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Johan Sauwens.

Vaste leden :

de heren Marc Olivier, Herman Suykerbuyk, John Taylor, Walter Vandebossche, mevrouw Mieke Van Hecke ;

de heren André Denys, Jaak Gabriels, Francis Vermeiren ;

de heren Gilbert Bossuyt, Freddy De Vilder, Robert Voorhamme ;

de heren Filip Dewinter, Joris Van Hauthem ;

de heer Johan Sauwens ;

de heer Jos Geysels.

Plaatsvervangers :

de heren Leo Delcroix, Johan De Roo, mevrouw Mia De Schampelaere, de heren Bart Vandendriessche, Johan Weys ;

de heren Ward Beysen, Karel De Gucht, Dirk Van Mechelen ;

de heren Peter Dufaux, Michiel Vandebussche, Peter Vanvelthoven ;

de heren Luk Van Nieuwenhuysen, Karim Van Overmeire ;

de heer Etienne Van Vaerenbergh ;

mevrouw Vera Dua.

Zie :

253 (1995-1996)

– Nr. 1 : Discussienota

– Nrs. 2 tot 9 : Verslagen

INHOUD

	Blz.
1. De heer Robert Garcia, voorzitter van de Raad van de Vlaamse Gemeenschapscommissie	4
2. De heer Jos Chabert, minister van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering	5
3. De heer Rufin Grijp, minister van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering	10
4. De heer Guy Vanhengel, lid van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad	13
5. De heer Manu De Rons, schepen van de Stad Brussel	15

DAMES EN HEREN,

In het kader van de bespreking van hoofdstuk II.4 van de discussienota voor een verdere staatshervorming, betreffende de plaats van Brussel, organiseerde de Commissie voor Staatshervorming, Algemene Zaken en Verzoekschriften op 5 oktober 1998 een hoorzitting met een aantal Brusselse politici, met name de heer Robert Garcia, voorzitter van de Raad van de Vlaamse Gemeenschapscommissie, de heren Jos Chabert en Rufin Grijp, ministers van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, de heer Guy Vanhengel, lid van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad, en de heer Manu De Rons, schepen van de Stad Brussel.

1. De heer Robert Garcia, voorzitter van de Raad van de Vlaamse Gemeenschapscommissie¹

De heer Robert Garcia, voorzitter van de Raad van de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) : Namens mijn collega's college- en raadsleden van de VGC dank ik de Commissie voor Staatshervorming, Algemene Zaken en Verzoekschriften van het Vlaams Parlement voor haar initiatief tot deze belangrijke hoorzitting. Het standpunt van waaruit ik mijn bijdrage zal presenteren is niet partijpolitiek bepaald, maar wel door wat als gemeenschappelijk naar voren is gekomen uit de vergaderingen die de VGC aan dit onderwerp heeft gewijd.

Brussel vormt een cruciaal onderdeel van de verdere staatshervorming die er onafwendbaar aankomt, na de verkiezingen van 13 juni 1999. Deze zaak is niet alleen van belang voor de Brusselse politici en hun instellingen, maar evenzeer voor de Vlaamse Gemeenschap in de meest ruime betekenis. Brussel is een multifunctionele stad. Zij is hoofdstad van Vlaanderen, trefpunt van de twee grote gemeenschappen van dit land, en voorts een stad met een grote Europese en internationale uitstraling. Wanneer het defederaliseringsproces verder gezet wordt, blijft Brussel het ultieme bindmiddel voor het voortbestaan van het land. Dat Brussel daarom van hoger staatsbelang is, mag niet uit het oog worden verloren. De Vlaamse Gemeenschap moet een doelbewuste politiek voeren ten

aanzien van de Vlaams-Brusselse gemeenschap. De versterking van de Vlaams-Brusselse beleidsorganen, op het niveau van zowel de gemeenten, het gewest als de gemeenschappen, hoort hierbij een prioriteit te zijn.

Bij de bespreking van het onderdeel Brussel van de discussienota werden door de fracties van de CVP, de SP en de Volksunie reflectienota's ingediend. Hierin stellen zij hun kijk op de hervorming van de Brusselse instellingen voor. Op basis hiervan werd overleg gepleegd met het oog op het detecteren van gelijklopende en convergerende inzichten betreffende de wenselijke aanpassingen aan de Brusselse instellingen. Wegens tijdsgebrek kwamen wij niet tot een formele stemming. Als voorzitter van de VGC neem ik de verantwoordelijkheid op mij om datgene wat gemeenschappelijk was voor de drie groepen hier mee te delen in de vorm van vijf punten. Ik wil hieraan toevoegen dat de Raad van de VGC van het uitgangspunt vertrok dat een aantal sociale en demografische ontwikkelingen van de laatste twintig jaar de toekomst zullen bepalen. Ik denk hier met name aan de toenemende internationalisering en de toename van het aantal gemengde gezinnen.

Het eerste gemeenschappelijke principe is dat van de tweeledigheid. Beide gemeenschappen zijn gelijkwaardig in de Brusselse instellingen. Deze hebben een tweetalig karakter. De verschillende fracties nuanceren echter elk op hun wijze de concrete inhoud van dit principe.

Ten tweede is men het erover eens dat de VGC het bruggenhoofd is van de Vlaams-Brusselse gemeenschap. De prioriteit hiervan werd sterk benadrukt. De VGC beschikt als opvolger van de Nederlandse Cultuurcommissie (NCC) immers over een grondige kennis van het terrein door zijn jarenlange ervaring met alle aspecten van het Vlaamse verenigingsleven.

De VGC is in die zin cruciaal voor de harmonie in het Hoofdstedelijke Gewest en als intermediair bestuursorgaan tussen de Brusselse gemeenten en de Vlaamse overheid. Dit alles impliceert echter een gewaarborgde vertegenwoordiging in alle instellingen. In de Hoofdstedelijke Raad en Regering is een gewaarborgd aantal zetels nodig, in de gemeenten moet er een gewaarborgd aantal vertegenwoordigers zetelen in de OCMW-raden, VZW's en gemeenteraden en ten slotte moeten er voor gemeenschapsmateries zes leden rechtstreeks voor het Vlaams Parlement verkozen worden.

De eventuele omschakeling van bicommunautaire naar monocommunautaire instellingen moet

¹ De nota "De meerwaarde van Brussel is van hoger staatsbelang" werd door de heer Garcia ter beschikking gesteld van de commissieleden en ligt ter inzage op het commissiesecretariaat. Tevens werd aan de commissieleden het volledige Memoriaal van de Raad van de VGC bezorgd, samen met een informatiebrochure over de administratie van de VGC. Een exemplaar daarvan ligt ter inzage op het commissiesecretariaat.

beoordeeld worden op haar financiële haalbaarheid. Dit hangt mede af van de financiële verantwoordelijkheid die de Vlaamse Gemeenschap wil dragen. Behoud van het bicommunautaire systeem kan, als tweetaligheid wordt gegarandeerd. De idee van co-communautaire instellingen is het overwegen waard, als een 50-50 verhouding tussen Nederlands- en Franstaligen wordt ingevoerd.

Defederalisering van een aantal bevoegdheden is wenselijk, zonder dat dit leidt tot een systeem met subnationaliteiten. Over de bevoegdheden die moeten worden gedefederaliseerd, werd geen uitspraak gedaan. Alle Brusselaars moeten vrij kunnen kiezen tussen Franstalige of Nederlandstalige voorzieningen, omdat we niet mogen vergeten dat een grote groep Brusselaars zich niet absoluut met één van beide groepen identificeert.

Ten slotte moeten de bevoegdheden van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en de Brusselse gemeenten herverdeeld worden. Een aantal bevoegdheden moeten van de gemeenten naar de hoofdstedelijke overheid worden overgeheveld of omgekeerd, wanneer dit het rationeel of efficiënt bestuur ten goede komt.

Mijn uiteenzetting is eigenlijk de grootste gemene deler van de verschillende standpunten van de fracties in de Raad van de VGC. Volgens de vertegenwoordiger van het Vlaams Blok kan het hoofdstuk uit de nota van minister-president Van den Brande over Brussel enkel in de Commissie voor Staatshervorming, Algemene Zaken en Verzoekschriften van het Vlaams Parlement besproken worden. Hij liet echter niet na de uitgangspunten van zijn partij te verduidelijken. Er is echter geen enkele convergentie mogelijk met die van de andere partijen. In naam van mijn collega's wil ik erop te wijzen dat de basis van de gelijklopende standpunten het verlangen is om de belangen van alle Brusselaars veilig te stellen vanuit een Vlaamse invalshoek.

Ik hoop dat ik met mijn uiteenzetting voor extra duidelijkheid heb gezorgd en dank u voor uw belangstelling voor Brussel.

2. De heer Jos Chabert, minister van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering²

De heer Jos Chabert, minister van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering : Uit de nota van minis-

ter-president Van den Brande kunnen we belangrijke conclusies trekken. In Vlaanderen is het besef gegroeid dat een staatkundige benadering onmogelijk is zonder reflectie over Brussel. Brussel en Vlaanderen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Ten slotte is Brussel de hoofdstad van Vlaanderen.

Ik heb uw toelichting gelezen en was verheugd over het voornemen om de krijtlijnen in overleg met de Brusselse Vlamingen uit te tekenen. Men kan niet boven de hoofden van de mensen modellen uitwerken die de test op het terrein niet doorstaan. Het vele werk moet immers de mensen hier ten goede komen. Onze belangstelling gaat in de eerste plaats uit naar Brusselse Vlamingen, maar zij moeten samen leven met andere gemeenschappen en culturen. Daarom moeten we een algemene benadering verkiezen. De sociologische realiteit is anders in Brussel dan in Wallonië of in Vlaanderen.

Brussel is een stad met ongeveer een miljoen inwoners. Dit is weliswaar een kleine stad in vergelijking met de rest van de wereld, maar het is een ontmoetingsplaats voor velen, een grens tussen de twee grote Europese culturen. Toch leven een aantal mensen hier in moeilijke en zelfs menonwaardige omstandigheden.

De Vlamingen en Franstaligen moeten constructief samenwerken met respect voor elkaars eigenheid en belangen. Anders dreigt het geweld, zoals de situatie in andere steden op deze wereld bewijst. Brussel moet zich kunnen ontwikkelen als een federale, internationale hoofdstad, hoofdstad van de Vlaamse Gemeenschap en van de Franse Gemeenschap, van België en van Europa. Laten we niet vergeten dat Europa meer dan 630.000 jobs betekent voor Brussel, waarvan twee derden uitgevoerd worden door Vlamingen en Walen. We hebben allemaal belangrijke voordelen bij de internationale rol van Brussel.

We moeten deze rol dus goed spelen. Uit een studie blijkt dat Europa rechtstreeks 60.000 jobs creëert en 240 miljard frank investeert, waarvan 170 miljard frank in België blijft en 40 percent in Brussel besteed wordt. Wat goed is voor Brussel is goed voor België en voor Vlaanderen. Een aantal belangrijke problemen overstijgen echter de krachten van ons gewest. Er is een grote verwevenheid met de omliggende regio's. Ook de Sociaal-Economische Raad voor Vlaanderen erkent het belang van de economisch samenwerking tussen Vlaanderen en Brussel.

² De nota "Vlaanderen en Brussel in het bestek van de verdere staatshervorming" werd door minister Chabert ter beschikking gesteld van de commissieleden en ligt ter inzage op het commissiesecretariaat.

De Vlaamse Gemeenschap formuleert terecht de wens om ook verantwoordelijkheid op te nemen voor de situatie in Brussel. Vlaanderen heeft echter reeds binnen de bestaande instituties de mogelijkheid om initiatieven op te zetten in de hoofdstad. Het volstaat om de wetteksten om te zetten in daden. Dit gebeurt nu al, maar men kan de inspanningen nog opvoeren.

We onderschrijven het beginsel van de tweeledigheid, maar hechten ook veel belang aan het subsidiariteitsbeginsel. Daarom maken we een onderscheid tussen plaatsgebonden materies en gemeenschapsbevoegdheden. De plaatsgebonden materies, zoals onder andere ruimtelijke ordening, milieu, verkeer, economie, worden het beste behartigd door de vertegenwoordigers van Brussel zelf. Het is zinloos om daarover de confrontatie aan te gaan met de andere gemeenschap. Het principe van de tweeledigheid verbergt alleen maar dat de kwestie van de stedelijke ontwikkeling niet twee maar vele verschillende kanten telt en het verhindert de eenheid van handelen. Voor gemeenschapsaangelegenheden is het principe van de gelijkwaardigheid van de twee gemeenschappen echter wel geboden. Hierbij moeten we altijd nauwgezet verzekeren dat het uitgestippelde beleid metterdaad kan toegepast worden. Het principe van tweeledigheid mag in geen geval leiden tot het invoeren van de subnationaliteit in Brussel. We mogen de confrontatie niet stimuleren.

Ik ben blij dat de nota de VGC erkent als bruggenhoofd en als orgaan voor het eerstelijnsbestuur. We mogen immers niet vergeten dat de NCC werd ingevoerd op het ogenblik dat de vrijheid van het gezinshoofd werd erkend. Het was toen en het is nu ook nog belangrijk om het werk te doen dat sommige gemeentebesturen niet deden voor de Vlamingen. Ik wil dan ook het voornemen van de Vlaamse Gemeenschap toejuichen om complementair met de VGC op te treden. De VGC is immers een bestuurscollege van de Gemeenschap, hoewel meer dan de helft van de middelen afkomstig is van het Hoofdstedelijke Gewest. Dit neemt niet weg dat de VGC een instelling sui generis is. Dit geldt ook voor het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, dat een functie als hoofdstad heeft maar ook specifieke bevoegdheden.

Ik ben voorstander van het dubbelmandaat als lid van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad en als lid van het Vlaams Parlement, waarover de nota van de minister-president enige twijfels doet rijzen. Als men samen zetelt, heeft men meer begrip voor het standpunt van de andere. Op die manier kunnen misverstanden vermeden worden. Dit vloeit ook

voort uit de wijze waarop het Parlement van de Vlaamse Gemeenschap wordt verkozen. In Vlaanderen zijn er immers geen aparte verkiezingen voor het gewest en de gemeenschap. Een afschaffing van het dubbelmandaat zou niet ten goede komen aan de herkenbaarheid van de Vlamingen. Men moet er in elk geval voor waken dat de afschaffing niet leidt tot een toenemende verwijdering tussen de instellingen van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en de Vlaamse Gemeenschap.

We sluiten ons aan bij de eis dat beide taalgroepen op een volwaardige manier moeten participeren in het bestuur van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Dit geldt zeker voor belangrijke kwesties, zoals bijvoorbeeld de begroting en de samenstelling van de regering. Een probleem is zeker dat de Nederlandse taalgroep sterk onder het vereiste minimum ligt om goed te functioneren, bijvoorbeeld om degelijk werk te kunnen leveren in de commissies van de Raad. Een oplossing hiervoor is het aantal mandatarissen vermeerderen. Als men deze kwestie op de juiste wijze bij de Franstaligen aankaart, zal men zeker ontdekken dat zij hierover een open houding aannemen.

Artikel 43 van de bijzondere Brusselwet geeft de federale regering de mogelijkheid om subsidies te verlenen aan werken die het gewestelijk niveau overstijgen. Ik zal een inbreng van de Vlaamse regering daarin zeker toejuichen. Dit kan bijvoorbeeld zeer nuttig zijn bij de uitbouw van het gewestelijke expressnet, dat zowel de Vlamingen als de Walen zal toelaten om in betere omstandigheden naar Brussel te komen. Dit is een interessante mogelijkheid die we volledig steunen. Als de twee belangrijkste gemeenschappen een bepaald krediet voor Brussel in hun begroting zouden opnemen, is het maar normaal dat over de besteding van dit geld tussen de verschillende partijen een samenwerkingsakkoord wordt gesloten.

Het is onjuist om te stellen dat de taalwetgeving niet wordt toegepast in Brussel. Sinds 1997 werd, voor het eerst sinds de invoering van de taalwetgeving dertig jaar geleden, de effectieve vernietiging uitgesproken van de benoeming van contractueel aangestelde ambtenaren. Dit is het resultaat van het taalhoffelijkheidssakkoord. Persoonlijk ben ik ervan overtuigd dat het grote probleem erin ligt dat er niet genoeg meertaligen in Brussel zijn. Het schrijnende gebrek aan meertalig personeel, bijvoorbeeld onder verpleegkundigen en artsen, is de kern van het probleem bij de toepassing van de taalwetgeving. Van de 60.000 werklozen in Brussel is nagenoeg niemand meertalig. We gaan dan ook

maatregelen treffen om dit te verhelpen. Nu al zitten taallessen vol en gaan heel wat Franstaligen naar Nederlandse scholen.

Het is juist dat er geen voorwaarden worden gesteld aan de bicommunautaire sector. Dit komt doordat de bicommunautaire sector als een soort restcategorie functioneert in de Brusselse instellingen. Dit is jammer want precies de bicommunautaire sector zou het "rijkste" concept moeten zijn. Een monocommunautaire sector creëert homogeniteit en lijkt aantrekkelijk en gemakkelijk, maar het probleem is dat we niet in een homogene samenleving leven. Als door de opsplitsing van de bicommunautaire sector het aanbod van essentiële voorzieningen voor de Vlamingen, zoals bijvoorbeeld gezondheidszorg, zou verschromelen, komt monocommunitarisme neer op de abdication van Vlaanderen. Hier is dan ook de grootste waakzaamheid geboden. Een monocommunautaire sector kan alleen als Vlaanderen daarvoor voldoende geld wil investeren.

We moeten er voor zorgen dat we niet in een impasse terecht komen, waarin doordat er geen akkoord is ook geen samenwerking meer mogelijk is. Voorbeelden uit de geschiedenis hebben ons geleerd dat dit mogelijk is. Het feit dat bijvoorbeeld monumenten en landschappen tot de bevoegdheid van de twee gemeenschappen behoorde, heeft ertoe geleid dat gedurende tien jaar geen enkel monument in Brussel is geklasseerd. Ik koester dan ook een zekere argwaan tegen dergelijke formules. Dit is niet in het belang van de bevolking van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest.

Wat ten slotte het plaatselijke niveau betreft, gaan we ermee akkoord dat de Vlaamse vertegenwoordiging in de gemeenteraden en schepencolleges problematisch is. Er moet gezocht worden naar een gewaarborgde vertegenwoordiging, hoe moeilijk dit ook te realiseren is. Er is dan ook bijzondere waakzaamheid geboden voor de regionalisering van de gemeentewet. Zonder waarborgen leidt dit tot een slechtere positie voor de Brusselse Vlamingen. Fusies tussen gemeenten zijn soms nodig, maar lossen niet alle bestuurlijke problemen op. Ik ben er veeleer voorstander van om bevoegdheden over te hevelen naar het gewest.

Mevrouw Nelly Maes : Minister Chabert zegt hij dat hij een tegenstander is van het invoeren van de subnationaliteit. Is hij dan ook tegen de splitsing van de sociale zekerheid en van de fiscaliteit ?

Hij zegt dat de taalakkoorden worden toegepast. Daar merken we weinig van. Hoeveel vernietigingen zijn er gebeurd, om welk percentage van het totaal aantal dossiers ging het ?

Minister Chabert sprak over het immobilisme op het vlak van monumentenzorg. De bevoegdheid daarvoor zou in de Hoofdstedelijke Raad kunnen blijven. Indien er geen akkoord is op het terrein, zou een evocatierecht een oplossing kunnen zijn.

De heer André Denys : Minister Chabert pleit voor tweeledigheid inzake de gemeenschapsmateries en driedeligheid inzake de gewestmateries. Daarin wijkt hij af van de nota van de minister-president, die pleit voor een maximale tweeledigheid.

De heer John Taylor : Vanaf 1997 zijn er in uitvoering van het Taalhoffelijkheidsakkoord een aantal vernietigingen gebeurd van aanstellingen van contractuelen. Heeft dit gevolgen op het terrein ? Beschikt men over de middelen om die gevolgen af te dwingen ?

Minister Chabert pleit niet voor de subnationaliteit. Hoe ziet hij dan de dienstverlening en de verdeling van de financiële tussenkomsten ?

Mevrouw Mia De Schamphelaere : Welk belang hebben de Brusselse Vlamingen bij de twee- of driedeligheid ? Minister Chabert maakt een onderscheid tussen gewest- en gemeenschapsbevoegdheden. Er is echter een verwevenheid van deze materies. Ik denk bijvoorbeeld aan de arbeidsbemiddeling. Die verwevenheid is nog duidelijker door het dubbelmandaat. De minister is lid van de hoofdstedelijke regering en van het college van de VGC. Als er gesproken wordt van gemeenschapsaangelegenheden is tweeledigheid verplicht. Hij is echter zelf lid van een gewestorgaan en is zo betrokken bij een evolutie naar driedeligheid.

Wat is het onderscheid tussen gewestelijke en hoofdstedelijke materies ? We stellen voor samenwerkingsakkoorden af te sluiten, bijvoorbeeld inzake infrastructuur. Maar is er niet meer permanent overleg nodig over de hoofdstedelijke functie van Brussel ?

Minister Jos Chabert : In feite gebeurt het overleg op permanente basis. Een goed voorbeeld is het samenwerkingsakkoord tussen de ministers Kelchtermans en Gosuin over de waterzuivering. Het resultaat is dat Vlaanderen mee betaalt voor de bouw van een waterzuiveringsstation. Op die manier kan Vlaanderen in de toekomst mee wegen op de beslissingen. Een ander voorbeeld is de

samenwerking tussen de ministers Hasquin en Baldewijns.

Een gemiste kans op het vlak van samenwerking is de inplanting van een grote huisvuilverbrandingsinstallatie aan de rand van het Brussels Gewest. Europa zal zich dit dossier toeëigenen. Over dergelijke initiatieven is overleg nodig.

Mevrouw Nelly Maes : Het probleem is niet dat er samenwerking is, wel dat er soms geen samenwerkingsakkoorden zijn. Men kan de samenwerking niet opleggen.

Minister Jos Chabert : Natuurlijk niet. Precies daarom is overleg nodig.

Wat is tweeledigheid en wat is drieledigheid ? Dat is niet zo eenvoudig. De gewestbevoegdheden kunnen het best worden uitgeoefend in Brussel, door de betrokkenen zelf. Minister-president Van den Brande pleit niet voor de afschaffing van de Brusselse gewestbevoegdheden. Hij legt wel de nadruk op de internationale rol en op de hoofdstedelijke functie van Brussel. In dat verband moeten er procedures op punt gesteld worden om de mensen te betrekken. Nu is er een systematisch overleg met de federale regering over de cofinanciering van de grote internationale infrastructuurwerken.

Ik ben een grote tegenstander van het invoeren van de subnationaliteit. Dat zou een historische fout zijn. Het zou in het nadeel van de Vlamingen spelen. Een kwart van de Brusselse bevolking wil niet behoren tot een van de twee subnationaliteiten. Op dit ogenblik groeit er een nieuwe sociologische categorie in Brussel. Franstalige gezinnen sturen massaal hun kinderen naar Nederlandstalige scholen. Maar die gezinnen willen zich niet tot de Vlaamse subnationaliteit bekennen.

Splitsing van de sociale zekerheid moet op het terrein in Brussel toepasbaar zijn. De Vlaamse Brusselselaars zouden hierdoor wel eens zwaar in moeilijkheden kunnen geraken. Er mag niet worden gekozen voor een oplossing die een pletwals over Brussel laat rollen. Bovendien mag de solidariteit niet met voeten worden getreden, en mag een splitsing niet leiden tot subnationaliteit. Sociale zekerheid mag niet leiden tot sociale desolidariteit. Op die voorwaarden wil ik het gesprek over de sociale zekerheid verderzetten.

Met de vernietiging van de dossiers van de contractuelen is het probleem op het terrein nog niet opgelost. Er zijn immers onvoldoende kandidaten om de jobs over te nemen.

De heer John Taylor : De gemeenten zullen de contractuelen dus niet in dienst houden ?

Minister Jos Chabert : Dat klopt.

De heer Karel De Gucht : Hoe komt het dat u nog steeds geen oplossing hebt gevonden voor de splitsing van de sociale zekerheid ?

Minister Jos Chabert : Totnogtoe heeft geen enkele nota een oplossing gebracht.

De heer Joris Van Hauthem : Ik sluit me aan bij de opmerking van de heer Denys : de minister pleit voor een status quo in verband met de drieledige staatsstructuur. Het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest zou dan op hetzelfde institutioneel niveau blijven staan als de andere gewesten. Dit is in tegenspraak met de discussienota en verscheidene uitspraken van de minister-president en van minister Grouwels. Mevrouw De Schamphelaere heeft terecht opgemerkt dat er een duidelijk onderscheid dient gemaakt te worden tussen de hoofdstedelijke functie en de gewestbevoegdheden van Brussel. Er worden vragen gesteld bij bepaalde huidige bevoegdheden van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, zoals bijvoorbeeld de landbouwbevoegdheden.

Ik stel me vragen bij de taalwetgeving : is er wel echt reden tot juichen als na veertig jaar taalwetgeving eindelijk onwettige benoemingen worden vernietigd ?

Vindt minister Chabert het logisch dat het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest na al die tijd nog altijd zonder Vlaamse staatssecretaris functioneert ? En dat de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie intussen al ongeveer een jaar zonder begroting werkt, via voorlopige twaalfden ? Het is zeer belangrijk dat een wetgevende vergadering kan meebeslissen over de begroting.

De heer Francis Vermeiren : De minister verwees naar schrijnende toestanden in verband met huisvesting. Deze problematiek moet in de eerste plaats door de gemeenten worden aangepakt. Wat is het standpunt van de minister in verband met de fusie van de gemeenten ?

De heer Herman Suykerbuyk : Ik ben blij dat de minister voorstander is van een gewaarborgde aanwezigheid van Vlamingen in de 19 gemeenten. In het kader van een behoorlijk bestuur, neem ik aan dat zijn mening wordt gedeeld door de voltallige regering van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest ?

De heer Jos Geysels : Ik deel de bezorgdheid van mevrouw Maes omtrent het respecteren van elementaire taaltoestanden in bepaalde instellingen. De uitspraak van de minister is te euforisch.

Het valt me op dat over de grenzen van de democratische fracties heen, de Vlamingen in Brussel anders praten dan de andere Vlamingen. De Vlaamse Brusselaars leggen meer de nadruk op de problemen van Brussel als stedelijk gebied.

De meeste parlementsleden pleiten voor een hechte band tussen de Vlaamse Gemeenschap en de Vlamingen in Brussel. Dit kan op verschillende manieren gebeuren : de bevoegdheden van de VGC zouden bijvoorbeeld kunnen worden beperkt, zodat de Vlaamse Gemeenschap meer rechtstreeks kan tussenkomen. De Vlaamse Brusselaars lijken daar geen voorstander van te zijn. Wat is de beste oplossing : afslanking of versterking van de VGC ?

Brussels volksvertegenwoordiger Sven Gatz wees op 16 september 1998 in een vrije tribune in De Standaard op een democratisch deficit : het principe "no taxation without representation" gaat voor vele inwoners van Brussel nog steeds niet op. Is het op lange termijn houdbaar dat talloze inwoners van Brussel, ik bedoel migranten van buiten de EU, niet kunnen stemmen ?

Minister Jos Chabert : Ik deel de mening van de heer Gatz.

Het klopt dat een Vlaming die niet in Vlaanderen leeft een en ander vaak genuanceerder bekijkt. Door een gebrek aan dialoog ontstaan soms misverstanden. Dit geldt ook voor de verhouding tussen het federale parlement en het Vlaams en het Waalse Parlement. Over de partijgrenzen heen bestaat er in Brussel vaak veel overeenstemming. We moeten ons ervoor hoeden om mekaar systematisch te beschuldigen.

De VGC heeft een grote ervaring op het terrein, in een multiculturele omgeving. Haar afzwakken zou een vergissing zijn. Gelukkig pleit de minister-president in zijn discussienota voor een versterking.

De heer Johan Sauwens, voorzitter : De discussienota roept inderdaad op tot nadenken over de rol van de VGC, maar gaat mogelijke alternatieve scenario's niet uit de weg.

De heer Jos Geysels : Ook de heer Michiel Vandebussche betreunde de mogelijke afslanking.

Blijkbaar circuleren er verschillende interpretaties van de nota.

Minister Jos Chabert : Een dergelijke afslanking zou erg jammer zijn. De VGC is juist een erg duidelijke instelling, die overal aanwezig is en nuttig werk verricht.

De heer Francis Vermeiren : Ten aanzien van de fusies zegt u dat u niet vóór bent en ook niet tegen. Kunt u wat duidelijker zijn ?

Minister Jos Chabert : Fusies kunnen nodig zijn, maar niet om communautaire redenen. Als ze plaatsvinden, moeten zij een objectieve, dit wil zeggen structureel-financiële grond hebben. De solidariteit tussen de rijkere en de armere gemeenten kan via de mechanismen van de Gemeentewet geregeld worden. Wel ben ik voorstander van de overheveling van bevoegdheden op het gewestelijke niveau. Zij worden dan uitgeoefend door de executieve en daar bestaan waarborgen voor de Vlamingen.

De heer Herman Suykerbuyk : Hoe staat u tegenover de gewaarborgde vertegenwoordiging van de Vlamingen in de Brusselse schepencolleges ?

Minister Jos Chabert : Ik pleit ervoor in de Brusselse Hoofdstedelijke Raad. Het probleem blijkt echter te zijn : hoe vinden wij hiervoor een technisch aanvaardbare oplossing ? In sommige gemeenteraden zetelt immers geen enkele Vlaamse verkozene meer, en men moet eerst gemeenteraadslid zijn voor men schepen kan worden. Wat mijn Franstalige collega's hierover denken, weet ik nog niet, want het debat bevindt zich nog in een eerder stadium : namelijk dat van de vertegenwoordiging van de Vlamingen in de Brusselse Hoofdstedelijke Raad. Zij zijn het eens met het opvoeren van hun aantal. Dit bewijst andermaal dat Vlamingen en Franstaligen op het niveau van het gewest tot samenwerking in staat zijn. Ik pleit ervoor dit op gemeentelijk niveau ook mogelijk te maken. De inbreng van de Vlamingen is van belang voor een geslaagd stedelijk beleid en niet alleen voor de typisch Vlaamse aangelegenheden.

De heer Van Hauthem vindt het ondemocratisch dat de Brusselse regering voortgegerde na het ontslag van staatssecretaris Vic Ancliaux. Ten eerste had die als staatssecretaris geen beslissingsrecht in de Brusselse regering. Ten tweede is er in de Brusselse Hoofdstedelijke Raad geen bijzondere meerderheid vereist. Alleen in de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie is er een probleem. Daarom hebben wij de hand gereikt aan de Vlaam-

se democratische partijen om mee te regeren. Men weigerde en ik betreur dit. De beslissing om alsnog voort te regeren is niet onwettelijk. De federale wetgeving ter zake staat toe dat men dringende en noodzakelijke uitgaven doet, ook als de begroting niet is goedgekeurd. Het Rekenhof gaf hiervoor een gunstig advies. De Brusselse bevolking mocht niet het slachtoffer worden. Er was geen alternatief : vervroegde verkiezingen zijn wettelijk uitgesloten. Bovendien doet de huidige situatie niets af aan de positie van de Vlamingen : de heer Grijp en ikzelf zijn perfect in staat de Vlaamse belangen te verdedigen in de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie. Overigens was het oms-treden taalakkoord niet het motief voor Anciaux' vertrek.

De heer Joris Van Hauthem : Ik weet dat de wet dergelijke uitgaven toestaat, onder andere om de lonen van de ambtenaren te kunnen betalen. Alleen is een dergelijke maatregel tijdelijk. Men kan er geen jaren gebruik van maken.

De heer Johan Sauwens : Laten wij deze discussie hier niet uitpraten, al is zij in zoverre relevant dat wij ons moeten afvragen hoe de structuren kunnen verbeterd worden.

De heer Joris Van Hauthem : Zo heeft men ons steeds voorgehouden dat de dubbele meerderheid op gewestelijk niveau een garantie zou vormen voor de Vlamingen. De praktijk bewijst nu dat men ook zonder deze dubbele meerderheid gewoon voortwerkt. Wat is dat voor een waarborg ?

Minister Jos Chabert : Enkel in de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie is er een probleem.

3. De heer Rufin Grijp, minister van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering³

De heer Rufin Grijp, minister van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering : De Brusselse toestand is bijzonder gecompliceerd. Zij is echter niet gefabriceerd door de Brusselaars zelf. Het zou in dit verband geen slecht idee zijn om deze uitnodiging eens om te keren.

Voor mij staan het Brusselse Gewest en zijn financiering centraal. Het is een bestuurlijke identiteit, die ten volle zijn bevoegdheden moet kunnen uitoefenen, net zoals de andere gewesten. Bevoegdheden moeten natuurlijk worden toegewezen aan het meest efficiënte niveau om ze uit te oefenen. Dit principe kan verschuivingen in de huidige toestand verantwoorden. Zo zullen er verschuivingen heen en weer nodig zijn tussen het federale en het gewestelijke niveau. Ik stel bijvoorbeeld vast dat de buitenlandse handelsvertegenwoordiging bijzonder inefficiënt georganiseerd is : op sommige plaatsen treft men drie vertegenwoordigers aan, op andere niemand. Er zullen ook verschuivingen van gemeentelijk naar gewestelijk niveau nodig zijn, op het vlak van verkeer bijvoorbeeld. De financiële leefbaarheid van ons gewest is een groot probleem. Onze begroting klopt alleen, omdat wij de tering naar de nering zetten.

Ons budget bedraagt 70 miljard frank en dat is te weinig. Op het vlak van de sociale huisvesting bijvoorbeeld kunnen we onmogelijk al onze plannen waarmaken.

In tegenstelling tot minister-president Van den Brande, zie ik geen bevoegdheden van de gemeenschappen over de huidige Brusselse gewestmateries en geen financiering van ons gewest door de gemeenschappen.

Het financiële probleem moet benaderd worden als een essentieel stedelijk probleem, dat een oplossing behoeft op federaal niveau en buiten een staatshervorming. Tot nu toe werd in ons land nog maar weinig aandacht geschonken aan de grootste stedelijke problemen, die in Brussel in wezen niet verschillen van de problemen waarmee steden als Antwerpen of Luik kampen.

Zo is er in Brussel een enorme economische bedrijvigheid. Economie betekent werkgelegenheid en dus ook pendelaars. Deze bedrijvigheid brengt heel wat kosten en hinder met zich mee, die allemaal ten laste vallen van de stad. Bovendien veroorzaakt dit fenomeen een grote stadsvlucht, waardoor het fiscale draagvlak van Brussel steeds kleiner wordt. Een stad als Wenen krijgt als compensatie voor deze economische bedrijvigheid een bedrag dat, verrekend naar Brusselse normen, overeen zou komen met 25 miljard frank.

Ten tweede is Brussel niet alleen een dienstverleningscentrum voor de stad zelf, maar ook voor Vlaams-Brabant en deels zelfs voor het hele land. Een derde van de patiënten van de openbare ziekenhuizen komt van buiten Brussel. Acht procent

³ Een nota die door minister Grijp ter beschikking werd gesteld van de commissieleden ligt ter inzage op het commissiesecretariaat.

van de patiënten van het Sint-Pietershospitaal is niet verzekerd. Door het grote aantal risicopatiënten is het gemiddelde aantal ligdagen hoger dan in de rest van het land. Alle lasten zijn voor rekening van de Brusselse gemeenten, vanwaar de patiënten ook komen.

De stad werkt daarnaast ook als magneet op sukkelaars. De bestaansminimumdichtheid is in Brussel drie maal zo hoog als in de rest van het land. Een kwart van alle aanvragers van een bestaansminimum komt van buiten Brussel. Ook dit creëert een verdrijvingseffect. Ten slotte heeft deze stad een infrastructuur die elders minder voorhanden is, denk maar aan allerhande onthaalhuizen.

Deze typisch stedelijke problemen moeten op federaal niveau worden aangepakt. Daarvoor is geen staatshervorming nodig. De voorbeelden uit het buitenland zijn legio. Als oplossing voor de lasten veroorzaakt door economische bedrijvigheid, verwijs ik naar Oostenrijk, waar elke lokaliteit van tewerkstelling 3 procent van het brutoloon van de werknemers ontvangt. Het miljardenverlies van de openbare ziekenhuizen kan worden opgelost door de gemeenten van herkomst financiële verantwoordelijkheid te laten dragen. Veel sukkelaars worden door OCMW's uit Vlaanderen en Wallonië naar Brussel gestuurd. Dit kan gesanctioneerd worden. Er zouden meer onthaalhuizen moeten gebouwd worden in Vlaanderen en Wallonië. Ten slotte, waarom kan het bestaansminimum niet gedragen worden door de gemeente van herkomst ?

Wat de Brusselse instellingen betreft, pleit ik voor het behoud van de gewestregering en het parlement, met 75 leden. Een gewaarborgde minimum-vertegenwoordiging van 15 leden van de kleinste taalgroep lijkt mij nuttig om alle gemeenschappen evenwaardig te laten deelnemen aan het beleid van de hoofdstad.

Ik pleit voor een autonoom Brussels Gewest met volledige bevoegdheid. Dat belet geen ruimer optreden van de Vlaamse Gemeenschap te Brussel. Er is een reeks domeinen waar Vlaanderen veel actiever dan vandaag kan optreden. We discussiëren bijvoorbeeld al twee jaar over de kwalitatieve bijsturing van het basisonderwijs, er is bijna geen Vlaamse sportinfrastructuur en op het vlak van welzijn en gezondheid heeft de Vlaamse Gemeenschap een grote achterstand op de Franse. Vlaanderen kan zijn invloed uitbreiden, zonder bijkomende bevoegdheden.

De VGC blijft het gedecentraliseerde bestuur van de Vlaamse Gemeenschap in Brussel, dat op een zelfstandige manier Vlaamse Gemeenschapsvoorzieningen uitbouwt in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, maar waarvan de verordeningen passen in de Vlaamse decreten en dat onder het toezicht staat van de Vlaamse regering. Ik pleit voor het behoud ervan. De VGC heeft een veel nauwere band met de Vlaamse Gemeenschap dan met het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. In 1993 werd die band bevestigd, toen de VGC geen decretale bevoegdheden vroeg, dit in tegenstelling tot de COCOF. Mocht de VGC verdwijnen, dan zou de politieke asymmetrie met de Franse Gemeenschap alleen maar groter worden.

Wat betreft de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie moet de bicommunautaire sector blijven bestaan. Noch de overheveling van bevoegdheden naar het gewestelijke niveau, noch de unicommunautariteit is een goede oplossing. Taalvermenging, zelfs binnen gezinnen, heeft immers tot gevolg dat de opdeling in taalgroepen niet zomaar mogelijk is.

Naar mijn mening moeten we niet te veel prutsen aan het taalregime van de bicommunautaire instellingen. De openbare instellingen moeten volledig tweetalig worden, maar men kan deze tweetaligheid niet opleggen aan de privé-instellingen. In de Brusselse bejaardeninstellingen zijn ongeveer 14.000 bedden, meer dan 11.000 hiervan in bicommunautaire instellingen. Dit wil zeggen dat men de patiënten in het Nederlands te woord kan staan, maar niet dat iedereen tweetalig is. Indien we de tweetaligheid eisen, zal 90 procent van deze instellingen vluchten naar de Franstalige sector.

De gemeenten en OCMW's vormen een zwak element in de vorige staatshervormingen. Een gewaarborgde Vlaamse aanwezigheid zou moeten ingevoerd worden in alle bestuurlijke organen op gemeentelijk vlak. Het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest kan heringericht worden door een mogelijke herschikking in een kleiner aantal – acht tot tien – gemeenten. Bij de fusies kan men dan gemeenten die het financieel moeilijker hebben verenigen met sterkere gemeenten.

Verder moet men ook werk maken van het optrekken van een aantal gemeentelijke bevoegdheden tot gewestelijk niveau, met als doel een verhoging van de solidariteit en een grotere efficiëntie. Deze verandering moet geleidelijk gebeuren en reële behoeften vervullen.

Indien Vlaanderen het goed meent met Brussel, moet er een oplossing gezocht worden en moet Brussel vergoed worden voor het deel van de lasten dat wij dragen voor Vlaanderen en Wallonië en de rest van de wereld of moeten deze lasten rechtmatiger verdeeld worden. Een politieke oplossing die niet goed is voor de Brusselaars mag niet opgedrongen worden.

Mevrouw Nelly Maes : U zegt dat het een risico is om de bicommunautaire instellingen voor de keuze te stellen. Ik wil u toch wijzen op het onderwijs, toch een duidelijke bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap. Het Nederlandstalig onderwijs in Brussel is niet gespeend van aantrekkelijkheid voor de anderstaligen. Veel hangt af van de dienstverlening.

De heer André Denys : Zegt u dat binnen de huidige institutionele organisatie de Vlaamse en federale regering onvoldoende inspelen op hun mogelijkheden ?

Minister Rufin Grijp : Juist.

De heer André Denys : Staat het Hoofdstedelijke Gewest het dichtst bij de mensen of zijn het de gemeenten ? Minister Chabert benadrukt het subsidiariteitsbeginsel. U wil dat er een aantal bevoegdheden overgeheveld worden en dat het Gewest een aantal taken uitvoert die normaal door de steden zelf worden uitgevoerd. Is het niet beter over te gaan tot fusie ?

U houdt een pleidooi voor meer geld. Ik wil hier best over nadenken, maar u houdt geen pleidooi voor de vereenvoudiging en het meer doeltreffend maken van de instellingen. Het geld moet immers efficiënt besteed worden.

De heer Karel De Gucht : Het valt mij op dat Vlaanderen meer problemen heeft met de instellingen dan de Brusselaars zelf. Is uw idee van de overheveling van bevoegdheden naar het Gewest een alternatief voor de fusie ?

De heer Herman Suykerbuyk : Ik apprecieer dat de VGC bij Vlaanderen wil blijven. Er is hier vandaag al vaak gezegd dat we het perspectief van een hoofdstedelijk gebied voor ogen moeten houden. Dit wisten we echter al. Alleen vragen we ons af of dit perspectief gevolgen heeft voor bepaalde bevoegdheden, bijvoorbeeld huisvesting, en of deze bevoegdheden aan de gemeenschappen zouden moeten toekomen.

U zegt dat de volledige tweetaligheid onmogelijk is. Dit interesseert me minder. Wat me wel interesseert is de afdwingbaarheid van de niet-bestaande tweetaligheid. Als dit met de huidige middelen niet kan, moeten we naar nieuwe middelen zoeken.

Minister Rufin Grijp : Wat betreft de bicommunautaire instellingen moet men voor ogen houden dat het hier gaat om de slechtst betaalde personeelscategorie. Indien we de tweetaligheid gaan verplichten, zullen de instellingen geen personeel meer vinden tenzij ze hogere lonen aanbieden. Dit zal de betaalbaarheid van de zorg voor de patiënten in het gedrang brengen.

In verband met de subsidiariteit pleitte ik enkel voor de verlegging van de bevoegdheden naar die plaats waar het beste beheer mogelijk is. Bij een totale fusie vrees ik voor de bestuurbaarheid. In bepaalde gevallen, bijvoorbeeld Antwerpen, pleit men al voor defusionering. Ook in Brussel willen we een grotere betrokkenheid van de wijken. We denken dat het best is als slechts enkele gemeenten fusioneren.

Ik pleit niet noodzakelijk voor meer middelen maar wel voor een andere en vooral betere verdeling. Het is belangrijk dat de kosten, die veroorzaakt worden door het beleid, vergoed worden.

Verder ben ik voorstander van een gedeeltelijke fusie van de gemeenten. Het overdragen van een deel van de bevoegdheden van de gemeenten naar het Gewest, is inderdaad een alternatief voor fusie.

De herverdeling moet niet unilateraal gebeuren, maar moet op het daarvoor meest geschikte niveau gebeuren. Verder is tweetaligheid een heel moeilijk probleem. Er is een tegenstrijdigheid in de wetgeving. De geschiedenis van de contractuelen is nog niet zo oud. Ze dateert van de jaren '70. Toen waren er geen problemen, omdat er toen maar weinig contractuelen waren in vergelijking met vandaag.

De regeling is goed. De beslissing van het OCMW of van de gemeente gaat naar de vice-gouverneur die mag schorsen wegens de door ons omschreven redenen. Als er een wervingsreserve bestaat, dan moet daaruit een kandidaat worden gekozen. Indien deze niet voorhanden is, dan moet men contractueel aanwerven. Na een periode van twee jaar moet nagegaan worden of er in de wervingsreserve geen personen zijn die inmiddels wel aan de examenvoorwaarden voldoen. Als dit het geval is, dienen deze aangeworven te worden.

Op de lagere niveaus zoals bij de klerken en opstellers doen er zich geen problemen voor. Dit in tegenstelling tot de hogere categorieën, bijvoorbeeld van de verpleegkundigen. Momenteel is er in deze wervingsreserve geen enkele Nederlandstalige verpleegkundige aanwezig, waardoor we verplicht zijn om Franstaligen aan te werven. Wanneer er ondertussen mensen in het examen slagen, krijgen deze natuurlijk voorrang.

Mevrouw Nelly Maes : De Brusselse scholen hebben reeds vele jaren het Nederlands als tweede taal. De Franse Gemeenschap beroept zich erop dat ze open en verdraagzaam is. Resulteert dit in zo een slechte kennis van het Nederlands ? Kan men de contractuelen niet verplichten om het Nederlands te leren ? Ze kunnen toch cursussen volgen.

De heer John Taylor : Wordt het taalhoffelijkheidsakkoord dan niet nageleefd ?

Minister Rufin Grijp : Dit wordt nageleefd als er laureaten zijn.

De heer John Taylor : Zijn er al mensen afgedankt ?

Minister Rufin Grijp : Sinds de inwerkingtreding van de akkoorden werden reeds vernietigingen uitgesproken door het Verenigd College. Momenteel is iedereen in orde.

4. De heer Guy Vanhengel, lid van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad⁴

De heer Guy Vanhengel, lid van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad : We hebben met de VGC geprobeerd om tot een eengemaakt standpunt te komen en we hebben daarbij voor een origineel uitgangspunt gekozen. Ik vind het spijtig dat dit in deze discussie in de commissie voor Staatshervorming, Algemene Zaken en Verzoekschriften onvoldoende uit de verf is gekomen. Men vergeet vaak dat we in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest jonge instellingen hebben die nog een aantal tekortkomingen vertonen. Een tweede punt is dat men in Vlaanderen onvoldoende erkent dat er zich de voorbije jaren in Brussel belangrijke evoluties hebben voltrokken. We hebben er altijd voor

gestreden om de kleine minderheid van Brusselse Vlamingen te laten overleven. We waren bang dat het Nederlandstalig onderwijs van de kaart zou worden geveegd, toen men de ouders de vrijheid gaf om de onderwijstaal te kiezen. Dit is niet het geval geweest, integendeel. Er heeft zich een evolutie voorgedaan waarbij het Nederlandstalig onderwijs anderstaligen in Brussel aantrekt.

We hebben nog een andere evolutie meegemaakt, meer bepaald de stadsvlucht van zowel Frans- als Nederlandstaligen. Aan Franstalige kant heeft men dat verlies aan kiezers kunnen compenseren door een doorgedreven politiek van naturalisaties. Het feit dat 60.000 Brusselaars van vreemde oorsprong de Belgische nationaliteit verwerven, zal een enorme invloed uitoefenen op het electorale resultaat van 1999 in vergelijking met dit van 1995.

De heer John Taylor : Gaat het vooral om mensen van vreemde afkomst ?

De heer Guy Vanhengel : De grootste groep bestaat uit Marokkanen en de tweede grootste uit Turken. Dit is een van de redenen waarom we zeggen dat het belangrijk is om een oplossing te vinden voor de gewaarborgde vertegenwoordiging van Vlamingen in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. In de wetgeving van 1989 is een fabricagefout geslopen. Men heeft een regeling getroffen opdat er een zogenaamde pariteit zou zijn in de Brusselse regering, maar niet opdat er voldoende raadsleden zouden verkozen worden zodat het systeem werkbaar zou blijven. In 1989 hadden we elf zetels ; in 1995 nog tien. En het ziet er naar uit dat er dat bij de volgende verkiezingen slechts negen zullen zijn.

Door de nationaliteitswetgeving en voor een deel ook nog door de stadsvlucht zullen de Vlamingen in Brussel bij de volgende verkiezingen in 1999 nog minstens een zetel verliezen. Dan zullen de instellingen niet meer correct kunnen functioneren. Zes van de tien verkozenen zetelen ook in het Vlaams Parlement. Drie van hen moeten in principe ook regeringsverantwoordelijkheid opnemen. Daarnaast komt het werk binnen het college van de VGC, dat omvangrijker is dan aan Franstalige kant, omdat de VGC ook inspringt in Brusselse gemeenten waar het gemeentebestuur in gebreke blijft ten aanzien van de Nederlandstaligen. Vanaf 1988 heeft mijn partij erop gewezen dat deze fout moet worden weggewerkt. Daarom weigert ze op dit ogenblik in deze regering te stappen.

In de nota van minister-president Van den Brande staan enkele punten die moeten besproken worden

⁴ De nota "Brussel en de staatshervorming van 1999" werd door de heer Vanhengel ter beschikking gesteld van de commissieleden en ligt ter inzage op het commissiesecretariaat.

bij een verdere staats hervorming. Vooreerst heeft het geen zin om zich te verdiepen in mooie, theoretische modellen indien de premissen die er aan de basis van liggen, onder geen enkel beding bespreekbaar zijn in Franstalige kringen. Geen enkele hervorming kan unilateraal worden doorgevoerd. De Vlamingen zijn het erover eens dat gebiedsuitbreiding van Brussel uitgesloten is. Maar ook aan Nederlandstalige kant bestaat de neiging om voorstellen te formuleren die voor Franstaligen onbespreekbaar zijn. In de tekst van minister-president Van den Brande staan ter zake enkele voorbeelden. In dit verband pleit ik voor pragmatisme.

Verder is Vlaanderen de hoofdstad van de Vlaamse Gemeenschap. Vlaanderen en Brussel vormen ook een economische belangengemeenschap. Steeds meer autochtone en allochtone Brusselaars verwachten dat Vlaanderen verantwoordelijkheid zou opnemen tegenover alle inwoners van het hoofdstedelijk gewest. Er deed zich de voorbije jaren een kentering voor. We staan op een keerpunt. De vijandigheid van Brussel tegenover Vlaanderen is verdwenen. Er ontstaat nu een geest van openheid. De voorbije twintig jaar hebben we met alle middelen geprobeerd de Vlaamse Gemeenschap in Brussel te laten overleven. Nu kan men in Brussel beter met het Nederlands terecht dan ooit sedert de Belgische onafhankelijkheid. Binnen de Vlaams-Brusselse gemeenschap groeit de consensus dat Vlaanderen zich meer zou moeten inzetten voor Brussel, en dit vanuit een sterk assertieve politieke houding en niet door de Vlaamse identiteit op te geven. Dit blijkt in de eerste plaats uit de situatie van het onderwijs. Anderstaligen sluiten zich aan bij de Nederlandse cultuur om sociale promotie te maken. De culturele activiteiten van de Nederlandstalige gemeenschap worden bezocht door de totaliteit van de Brusselse bevolking. We moeten afstappen van de defensieve houding waarin we gewerkt hebben. Nu moeten we een meer open en assertieve houding kunnen innemen. Dit moet omgezet worden in beleidsdaden. Vlaanderen moet investeren in zijn hoofdstad. Het instrument om ervoor te zorgen dat die investeringen rendabel zijn is de VGC. De werking van de VGC kan wel op bepaalde punten verbeterd worden. Ze is bijvoorbeeld iets te bureaucratisch geworden, iets wat vroeger niet het geval was, toen ze kleiner was. Ze beschikt echter over een grote terreinkennis. Een ander instrument is het onderwijs. Het is toch wel erg dat minister Grijp vrije tribunes moet schrijven in kranten om gehoor te vinden bij zijn collega's. De attractiviteit van het Nederlandstalig onderwijs zorgt voor nieuwe pedagogische uitdagingen. De oplossing daarvoor is meer investeren in het Brusselse onderwijs. Dat is niet te vergelijken met het

multicultureel onderwijs in Limburg. Het onderwijs in Brussel functioneert namelijk hoofdzakelijk in een Franstalige omgeving. Daarom zijn er in de eerste klassen leerkrachten nodig die meertalig zijn. Wanneer er speciale eisen gesteld worden, mag daar ook meer loon tegenover staan. Wat het probleem van de naleving van de taalwetgeving betreft vind ik dat de huidige voogdijregeling nog kan verbeterd worden. Maar zelfs dan is het grootste probleem het aanbod. Tweetaligen zijn gewoon niet voorhanden op de arbeidsmarkt. Daarom moet Vlaanderen meer dan ooit investeren in de vorming van meertaligen, in het bijzonder in zijn hoofdstad. De situatie in het onderwijs bewijst dat de Franstaligen daarvoor interesse hebben. Daaruit blijkt ook dat de campagnes van de NCC, dat het Nederlandstalig onderwijs de tweetaligheid aanleert, hun nut gehad hebben.

De VLD suggereert een concrete oplossing voor het realiseren van een gewaarborgde vertegenwoordiging in de Brusselse Hoofdstedelijke Raad, in de negentien gemeenten, in de schepencolleges en in de OCMW's. De gewaarborgde vertegenwoordiging in de Brusselse Hoofdstedelijke Raad kan gerealiseerd worden via een aanpassing van de bijzondere Brusselwet. In het debat over de fusie van de gemeenten moeten we pragmatisch te werk gaan. Het is mogelijk met de Franstaligen te debatteren over een aantal grenscorrecties tussen gemeenten. Het is noodzakelijk een aantal grensoverschrijdende bevoegdheden zoals veiligheid, politie, ruimtelijke ordening en leefmilieu maximaal te transfereren naar het Gewest. Ook aan de financiering van het Brusselse Gewest moet dringend worden gesleuteld. Vlaanderen moet inzien dat Brussel de dupe is geworden van de bijzondere financieringswet. Brussel heeft in tien jaar tijd een schuld opgebouwd die 170 procent van het jaarincome bedraagt. De financieringswet kent immers te weinig middelen toe aan Brussel in verhouding tot de te beheren bevoegdheden.

De meest eenvoudige oplossing wordt geboden door artikel 43 van de bijzondere Brusselwet, dat een extra dotatie aan Brussel toestaat wegens zijn hoofdstedelijke functie.

Het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest bloedt dood. Sommige politieke strategen in Vlaamse kringen zien in deze vaststelling een middel om politiek Brussel, dat overwegend francofoon is, op de knieën te krijgen of althans als vragende partij in een kwetsbare onderhandelingspositie te dwingen. Wie aan Vlaamse kant zulke afwegingen maakt, wordt best ook herinnerd aan het feit dat, wanneer de geldkraan wordt dichtgedraaid zodra

iets niet naar de zin van Vlaanderen is, de Nederlandstalige Brusselaars evenzeer worden gegijzeld. Er is een meer genereuze en open houding nodig tegenover het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Vlaanderen moet laten zien dat het bereid is om Brussel en de Brusselaars mee uit de financiële wurggreep te houden.

Op de problematiek van de bicommunautaire sector zal ik, gezien het late uur, niet ingaan. Mijn standpunt sluit grotendeels aan bij dat van minister Chabert en is terug te vinden in mijn nota "Brussel en de staatshervorming van 1999".

De VLD is, in tegenstelling tot sommige andere partijen, voorstander van een integrale defederalisering van het gezins- en gezondheidsbeleid. Gezinsbijdragen en gezondheidszorg moeten worden overgeheveld naar de gemeenschappen. De Vlaamse Gemeenschap heeft er alle belang bij om shopping mee mogelijk te maken. In de praktijk gebeurt dit nu al voor onder meer cultuur, onderwijs en toerisme. Voor meer bijzonderheden verwijs ik eveneens naar mijn eerdergenoemde nota, waarop mijn uiteenzetting van vandaag was gebaseerd.

Mevrouw Nelly Maes : De versnelde naturalisatie en het EU-stemrecht zullen niet zonder gevolg blijven voor de positie van de Vlamingen in Brussel. Wij moeten hierop onmiddellijk een antwoord kunnen bieden. Zou de opbouw van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad vanuit rechtstreeks verkozen gemeenschapscommissies geen oplossing kunnen vormen ? Deze laatste zijn immers erg belangrijk in de Brusselse politieke instellingen. In die optiek zou een grotere vertegenwoordiging van de Vlamingen aanvaardbaar kunnen gemaakt worden, omdat men voldoende in aantal moet zijn om de verschillende bevoegdheden concreet te kunnen uitoefenen.

De heer Guy Vanhengel : Mijn partij is hiervan voorstander. Wij hebben ook steeds gepleit voor de tweeledige opbouw. Nochtans ben ik hierin pragmatischer dan u. Wij merken in Brussel namelijk dat dit probleem niet leeft bij de Franstaligen : zij zijn hiervoor niet gevoelig, zij willen er zelfs niet van horen. De reden hiervoor is dat zij heel anders tegenover gemeenschapsvorming staan : Brusselaars en Walen gaan geregeld met elkaar in de clinch in de Franse Gemeenschap. De COCOF heeft zelfs decretale bevoegdheid. Het gevolg hiervan is dat de Franstaligen overtuigen veel energie zou kosten, met twijfelachtige resultaten.

Mevrouw Nelly Maes : De Walen kunnen er misschien van overtuigd worden, in confederaal verband.

De heer Guy Vanhengel : Dat is zeer wel mogelijk.

5. De heer Manu De Rons, schepen van de Stad Brussel

De heer Manu De Rons, schepen van de Stad Brussel : In een kort portret van mijn stad zal ik met cijfermateriaal illustreren wat de ministers voor mij hebben uiteengezet.

Ik ben de enige Vlaamse schepen in Brussel-hoofdstad. De sfeer in het schepencollege is er vrij goed. Mijn stad telt 136.000 inwoners : er zijn 86.000 Belgen en 50.000 vreemdelingen. Vooral Marokkanen, maar daarnaast zijn er nog 122 andere nationaliteiten. 10.000 mensen leven er van het bestaansminimum. De helft van de ambtenaren van de niveaus 1, 2 en 3 is Nederlandstalig. Bij de arbeiders zijn er meer Franstaligen : zoals u weet is dat vooral het gevolg van het optreden van onze vroegere burgemeesters. Het Nederlandstalig onderwijs in Brussel scoort goed. Er zijn wel specifieke problemen : van de 140 leerlingen van de Vlaamse school in Laken, zijn er bijvoorbeeld 114 van vreemde nationaliteit.

Financieel heeft Brussel het zeer moeilijk. De gewone begroting omvat 18 miljard frank. Daarnaast krijgt Brussel een dotatie van 3,8 miljard frank. Deze dotatie werd niet meer verhoogd sinds 1976. Het inwonersaantal is in die tijd echter gedaald van 176.000 naar 136.000 inwoners. Er is een politiecorps van 1700 mensen. De helft daarvan zijn Vlamingen. De politie wordt zwaar belast : in 1996 waren er niet minder dan 392 manifestaties. De voetbalmatch Genk-Duisburg kostte de stad 3,2 miljoen frank. De match tussen Austria Wien en Paris Saint-Germain kostte 7,9 miljoen frank.

Gedurende de laatste vier jaar ging ongeveer 200 miljoen frank naar Nederlandstalige verenigingen. Dit is lang niet slecht voor een groep die slechts 20 percent van de bevolking uitmaakt. Bovendien werd er een extra budget uitgetrokken voor de restauratie van de KVS. Soms rijzen er problemen bij de toepassing van de wetgeving. Zo bepaalt het onderwijsdecreet van de Vlaamse Gemeenschap dat leerkrachten die een bepaald aantal kilometers van hun school wonen, vergoed moeten worden. In het Franstalige decreet is deze vergoeding optioneel. Welk decreet moet dan worden toegepast : het Franstalige of het Vlaamse ? Uiteraard willen

de vakbonden de meest gunstige regeling : er werd dan ook gekozen voor het Vlaamse decreet. Dit kostte onze gemeente 19 miljoen frank.

Ik wil met dit alles duidelijk maken dat de situatie in Brussel zeer complex is. Vooraleer institutionele hervormingen worden ingevoerd, moet er goed worden nagedacht.

Ik zal blij zijn als een minimum aantal Vlamingen wordt gewaarborgd op het niveau van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, van de gemeenteraden en de schepencolleges. Het belangrijkste is echter dat de gemeenten in Brussel beter worden gefinancierd, zodat ze de hoofdstedelijke functie beter kunnen uitoefenen.

De heer Johan Sauwens : De situatie in Brussel mag blijkbaar niet eenvoudig veralgemeend worden. Waarom volgen de andere gemeenten het voorbeeld van de gemeente Brussel niet ?

Schepen Manu De Rons : Er wordt inderdaad te gemakkelijk veralgemeend. Wel is de toestand in Brussel indicatief in zoverre zij een gemiddelde vormt van de andere gemeenten. Zo zijn in Ganshoren of Sint-Agatha-Berchem de cijfers voor de Vlamingen hoger, terwijl ze in Sint-Gillis of Oudergem veel ongunstiger zijn.

De heer Johan Sauwens : U gaf ook cijfers over de politie- en andere ambtenaren. Hoeveel van deze mensen wonen ook in Brussel ?

Schepen Manu De Rons : Daar heb ik geen idee van. Ik schat zo'n tien tot vijftien percent. Hier is dus werk aan de winkel. Er dient geïnvesteerd te worden in de aantrekkingskracht van Brussel als woonstad voor Vlamingen. Aanknopingspunten hierbij zijn cultuur en onderwijs. Wat cultuur betreft : door het overweldigende aanbod zijn de laatste jaren steeds meer jonge Vlamingen in bepaalde buurten gaan wonen, zoals bijvoorbeeld die rond de Dansaertstraat. Onderwijs is als prioriteit boven alle andere verheven.

De heer Walter Vandebossche : Mijns inziens is ook de aanwending van de gemeentelijke middelen ten aanzien van de gemeenschappen een belangrijke zorg.

Schepen Manu De Rons : Wij zijn ons daarvan bewust. Vergeet echter niet dat de gemeente Brussel bijvoorbeeld 41,8 miljoen frank per jaar toekent aan de KVS, terwijl de subsidies aan het Théâtre Royal du Parc lager zijn : ongeveer 35 miljoen frank. Wij moeten dus redelijk blijven.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis : De cijfers die u gaf over de Brusselse bevolking, zijn sprekend. Als democraat vindt u het wellicht problematisch dat 36 procent ervan niet vertegenwoordigd is in de gemeenteraad. Sommige leden van die raad vertegenwoordigen helemaal niemand, aangezien het aantal schepenen afhankelijk is van het hele bevolkingsaantal, niet- stemgerechtigden inbegrepen. Het EU-stemrecht zal hier een en ander aan wijzigen.

De heer Guy Vanhengel : Dit probleem zal hoe dan ook in uiterlijk tien jaar opgelost zijn, namelijk dank zij de vereenvoudiging en de versnelling van de naturalisatie. Uw oplossing, de toekenning van gemeentelijk stemrecht, laat het probleem van de dualisering bestaan : er zullen dan burgers zijn met alleen gemeentelijk stemrecht en burgers met volledige politieke rechten.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis : Mijn vraag was hoe men de nieuwe Belgen kan overtuigen om voor Vlaamse lijsten te stemmen.

De heer Manu De Rons : Tegen 2006 zullen de meeste vreemdelingen zonder problemen kunnen stemmen. Het belangrijkste kanaal om hen voor ons te winnen is het onderwijs. Vlaanderen moet voor de nodige omkadering zorgen, opdat het Vlaams-Brusselse onderwijs de begeerde kwaliteit kan blijven garanderen. Mijn ervaring leert mij dat vele allochtonen minder bevooroordeeld tegenover het Nederlands staan dan sommige Franstaligen.

De heer Guy Vanhengel : Er worden nu al heel wat inspanningen gedaan. Denk maar aan de culturele programma's van bijvoorbeeld de KVS of andere van onze cultuurhuizen die ook op allochtonen gericht zijn.

De verslaggevers,

Michiel
VANDENBUSSCHE

Etienne
VAN VAERENBERGH

De voorzitter,

Johan
SAUWENS